

REFERAT |KRS| Valg- og Honorarkomiteen (2007-2011) d. 19-11-2008

Møtedato Onsdag d. 19. november 2008 kl. 14:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Lovlighetskontroll av bystyrevedtak i sakene 133 og 134/2008 - ny behandling av suppleringsvalg 1	3
Valg av valgstyre for Kristiansand kommune.....	12

Sak 42/08: Lovlighetskontroll av bystyrevedtak i sakene 133 og 134/2008 - ny behandling av suppleringsvalg til Formannskapet.

Vedlegg

Saksprotokoll

hør debatten sak186-08

Dato: 10.11.2008
Saknr.: 200809769-13
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Arnhild T. Egeland

Saksgang

Valg- og Honorarkomiteen
Bystyret

Møtedato

19.11.2008
03.12.2008

Lovlighetskontroll av bystyrevedtak i sakene 133 og 134/2008 - ny behandling av suppleringsvalg til Formannskapet.

Bystyret fattet i møte 10. september 2008 følgende vedtak i sak nr. 133/08:

"1. Søknad fra Cecilie Frivold, H, om fritak for vervene som medlem i Kommunalutvalget og Formannskapet, innvilges.
(49/3)

2. Det foretas følgende suppleringsvalg:

Kommunalutvalget:

Nytt medlem: Inger Skeie Hansen, H.

Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H.

Formannskapet:

Nytt medlem: Hans Otto Lund, H.

Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H

(45/7)

52 av 53 repr. tilstede.

Inhabilitet:

Repr. Cecilie J. Frivold, H, stilte spørsmål angående habilitet da repr. er part i saken.

Votering:

Repr. Cecilie J. Frivold, H, ble enstemmig erklært inhabil, ingen vararepr. tiltrådte.

Krav om lovlighetskontroll:

"Undertegnede bystyreprerentanter i Kristiansand bystyre krever lovlighetskontroll av Bystyrets vedtak i sakene 133/08 og 134/08, hvor vi mener vedtakene er brudd på Kommunelovens §15 og §16.

I sak 133/08 blir en representant fritatt fra sine verv i Formannskap og Kommunalutvalg med begrunnelse av økt arbeidsbyrde og økt reisevirksomhet. I etterfølgende sak i samme møte blir samme person innvalgt i Helse- og sosialstyret, som er et tungt hovedutvalg.

Representanten som blir innvalgt i Kommunalutvalget, blir i etterfølgende sak i samme møte fritatt for vervet i Helse- og sosialstyret med begrunnelse for stort arbeidspress.

Videre mener vi også at ved supplering av Formannskapet etter fritaket, blir Kommunelovens §16 pkt. 2 som omhandler kjønnsbalansen brutt. Det må være helt klart at det skulle vært supplert med en kvinne.

Odd A. Salvesen, PP, Wencke Refsnes, PP, Hans Petter Horve, MDG, Olaf Messel, DEM, Julie Nilsen, SP, og Vidar Kleppe, DEM.”

I samme møtet ble det gjort følgende vedtak i sak nr. 134/08:

”Vedtak:

1. Inger Skeie Hansen, H, fritas for vervet som medlem av Helse- og sosialstyret.
2. Følgende velges som nytt medlem nr. 7: Cecilie J. Frivold, H.
3. Fritak/nyvalg gjelder for resten av inneværende valgperiode. (45/7)

52 av 53 repr. tilstede.

Inhabilitet:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, stilte spørsmål angående habilitet, da repr. er part isaken.

Votering:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, ble enstemmig erklært inhabil, ingen vararepr. tiltrådte.

Samme krav om lovlighetskontroll som ble fremsatt i sak 133, ble også fremsatt i sak 134. Bystyret opprettholdt begge vedtakene i nytt vedtak i møtet 15.10.08:

”Vedtak:

Bystyret opprettholder sitt vedtak av 10.09.08. Høyres bystyregruppe har ovenfor bystyret redegjort for muligheten for å sette inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet, og bystyret finner og akseptere at dette ikke er mulig for Høyre. Verv i Formannskapet innebefatter at vedkommende medlem må frikjøpes fra sitt ordinære arbeid, noe begge de aktuelle kvinnelige kandidatene fra Høyre har avvist som mulig i sin situasjon.

Bystyret mener at Høyre så langt det har vært mulig, har forsøkt å ivareta kommunelovens intensjon om kjønnsbalanse i folkevalgte organ.

Høyres bystyre gruppe består av 7 menn og 4 kvinner.

(44/8)

52 av 53 repr. tilstede.

Inhabilitet:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, stilte spørsmål angående habilitet, da repr. er part i saken.

Votering:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, ble erklært inhabil med 52 mot 1 stemme, ingen vararepr. tiltrådte.”

Fylkesmannens svar på lovlighetskontrollen foreligger nå. I brev av 6. november 2008 nevnes bl.a.:

”Fylkesmannen konstaterer at bystyret i sitt vedtak i møte den 15. oktober 2008 aksepterer at det ikke er mulig for Høyre å sette inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet. Det bystyret her har gjort er å forskuttere en avgjørelse etter kml. § 15 nr. 2, uten at det er truffet formelt vedtak om fritak etter forutgående grundige vurderinger av medlemmets konkrete situasjon i lys av en konkret søknad. Dette kan i alminnelighet ikke aksepteres. Dersom den kvinnelige representanten fra Høyre som suppleres inn i Formannskapet med hjemmel i kml. § 16 nr. 3 siste punktum ønsker å søke fritak, må dette drøftes som en egen, selvstendig sak for bystyret. Den avgjørelse som da treffes vil igjen kunne være gjenstand for lovlighetskontroll etter reglene i kml. § 59.”

Konklusjonen er at Bystyrets vedtak opprettholdes i sak nr. 133 punkt 1 og i sak 134, mens Bystyrets vedtak i sak nr. 133 punkt 2 for så vidt angår suppleringsvalg til Formannskapet, oppheves.

Med henvisning til fylkesmannens brev legges sak vedr. suppleringsvalg til Formannskapet frem for Bystyret på ny med følgende

forslag til vedtak:

1. Det foretas følgende suppleringsvalg til Formannskapet:

Nytt medlem:

Nytt varamedlem:

2. Suppleringsvalget gjelder for resten av inneværende valgperiode.

Solveig Løhaugen
Ass. Rådmann

Arnhild T. Egeland
Skr.

Trykte vedlegg: Fylkesmannens brev av 6.11.08

Utrykte vedlegg: Sakene 133 og 134/08

Fylkesmannen i Vest-Agder

Samfunnsavdelingen

Saksbehandler: Jan Are Amundsen
Tlf.: 38176741

Deres ref.: 20.10.2008
Vår ref.: 2008/6883

Vår dato: 06.11.2008
Arkivkode: 323

Kristiansand kommune, Rådmannens stab
Serviceboks 417
4604 Kristiansand S

Krav om lovlighetskontroll - fritak fra Kommunalutvalg og Formannskap

Vi viser til kommunens oversendelse av saken, mottatt her 21. oktober 2008.

Sakens bakgrunn

Kristiansand bystyre behandlet den 10. september 2008 to saker gjeldende fritak fra kommunale verv, sak 133/08 ad søknad fra Høyres Cecilie Frivold om fritak fra Kommunalutvalget og Formannskapet, og sak 134/08 ad søknad fra Høyres Inger Skeie Hansen om fritak fra Helse- og sosialstyret. Frivolds søknad begrunnes i hennes arbeidsforhold og endringer i premisene for dette (utstrakt reisevirksomhet), noe i følge henne egen redegjørelse ikke kan kombineres med oppgavene i Kommunalutvalget og Formannskapet. Skeie Hansens søknad begrunnes også i betydelig økt arbeidsbyrde jf. den omstendighet at hun skal overta vervet som gruppeleder for Høyre etter Frivold, og at hun i tillegg til denne rollen skal overta som nytt fast medlem i Kommunalutvalget etter Frivold.

Følgende vedtak ble truffet i sak 133/08:

"1. Søknad fra Cecilie Frivold, H, om fritak for vervene som medlem i Kommunalutvalget og Formannskapet, innvilges.

(49/3)

2. Det foretas følgende suppleringsvalg:

Kommunalutvalget:

Nytt medlem: Inger Skeie Hansen, H

Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H.

Formannskapet:

Nytt medlem: Hans Otto Lund, H.

Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H.

(45/7)"

KRISTIANSAND KOMMUNE	
Saksnr.	Dok. nr.
200809769	10
07 NOV. 2008	
Enhet/Saksbeh.	Arkivkode
ATE	033
Urint. off. iht.	

Følgende vedtak ble truffet i sak 134/08:

"1. Inger Skeie Hansen, H, fritas for vervet som medlem av Helse- og sosialstyret.

2. Følgende velges som nytt medlem nr. 7: Cecilie J. Frivold, H.

3. Fritak/nyvalg gjelder for resten av inneværende valgperiode.

(45/7)"

Under bystyrebehandlingen ble det fremmet formelt krav om lovlighetskontroll av vedtakene i sak 133/08 og 134/08 av seks bystyrerepresentanter. Følgende hitsettes fra kravet:

"I sak 133/08 blir en representant fritatt fra sine verv i Formannskap og Kommunalutvalg med begrunnelse av økt arbeidsbyrde og økt reisevirksomhet. I etterfølgende sak i samme

Besøksadr. Tordenskjoldsgate 65
Postadr. Serviceboks 513, 4605 Kristiansand
Telefon 38 17 66 00 Telefaks 38 17 60 13

E-post postmottak@fmva.no
Hjemmeside <http://www.fylkesmannen.no/va>
Org.nr. NO974 762 994 Bankgiro 7694.05.01381

møte blir samme person innvalgt i Helse- og sosialstyret, som er et tungt hovedutvalg. Representanten som blir innvalgt i Kommunalutvalget, blir i etterfølgende sak i samme møte fritatt for vervet i Helse- og sosialstyret med begrunnelse for stort arbeidspress. Videre mener vi også at ved supplering av Formannskapet etter fritaket, blir Kommuneloven pkt. 2 som omhandler kjønnsbalansen brutt. Det må være helt klart at det skulle vært supplert med en kvinne.”

Bystyret tok stilling til kravene om lovlighetskontroll på nytt i møte 15. oktober 2008 (sak 158/08), slik kommuneloven § 59 nr. 2 krever. Bystyret traff følgende vedtak med 44 mot 8 stemmer:

”Bystyret opprettholder sitt vedtak av 10.09.08. Høyres bystyregruppe har overfor bystyret redegjort for muligheten for å sett inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet, og bystyret finner og akseptere at dette ikke er mulig for Høyre. Verv i Formannskapet innebærer at vedkommende medlem må frikjøpes fra sitt ordinære arbeid, noe begge de aktuelle kvinnelige kandidatene fra Høyre har avvist som mulig i sin situasjon.

Bystyret mener at Høyre så langt det har vært mulig, har forsøkt å ivareta kommunelovens intensjon om kjønnsbalanse i folkevalgt organ.

Høyres bystyregruppe består av 7 menn og 4 kvinner.”

Fylkesmannen bemerker:

Avgjørelser truffet av folkevalgt organ, eller den kommunale administrasjonen, kan bringes inn for departementet til lovlighetskontroll etter henvendelse fra tre eller flere medlemmer i kommunestyret, jf. kommuneloven § 59 nr. 1. Departementets myndighet til å utføre lovlighetskontroll av kommunale avgjørelser er i hovedsak delegert til Fylkesmannen, jf. rundskriv H-25/92 og H-6/95.

Kommunal- og regionaldepartementet har i veileder H-2123 av juni 2001 gitt nærmere retningslinjer for lovlighetskontrollen. Fylkesmannen legger til grunn at bystyrets vedtak av 10. september 2008 er en ”avgjørelse” i kommunelovens forstand, som kan undergis lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59. Det legges videre til grunn at fristen på tre uker for å kreve lovlighetskontroll er overholdt.

Lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59 innebærer en prøving av om vedtaket er lovlig. Det betyr en kontroll av følgende tre forhold:

1. Om avgjørelsen er blitt til på en lovlig måte, dvs. om saksbehandlingsreglene er fulgt og om avgjørelsen bygger på et korrekt og fullstendig faktum.
2. Om avgjørelsen er truffet av rett organ, dvs. om vedtaksorganet har myndighet til å treffe avgjørelsen.
3. Om avgjørelsen er innholdsmessig lovlig, dvs. om den har tilstrekkelig lovhjemmel og ikke strider mot lovgivningen eller andre rettsregler, bygger på en riktig lovtolking eller om den kan være utslag av myndighetsmisbruk.

Lovlighetskontroll skiller seg fra ordinær klagebehandling. Fylkesmannen har ikke myndighet til å prøve sakens skjønsmessige sider. Fylkesmannen kan kun oppheve avgjørelsen dersom den er ugyldig på grunn av saksbehandlingsfeil, dersom vedtaket er truffet av feil organ eller fordi vedtaket mangler lovhjemmel eller er i strid med loven, jf. ovennevnte redegjørelse.

Kravet om lovlighetskontroll er slik Fylkesmannen ser det begrunnet i spørsmålet om avgjørelsens lovlighet. Det legges således i det følgende til grunn at avgjørelsen er truffet av rett organ og at saksbehandlingsreglene – så vel lovfestede som ulovfestede – er fulgt. Det er i kravet om lovlighetskontroll heller ikke hevdet at bystyrets avgjørelse bygger på feil eller ufullstendig faktum.

Forholdet til kommuneloven § 15 nr. 2:

Det første spørsmål saken reiser seg er om bystyret har anvendt kommunelovens bestemmelser om fritak fra politiske verv korrekt når Cecilie J. Frivold etter søknad ble gitt fritak fra sine verv i hhv. Kommunalutvalget og Formannskapet (sak 133/08 pkt. 1), og Inger Skeie Hansen etter søknad ble gitt fritak fra sitt verv i Helse- og sosialstyret (sak 134/08 pkt. 1). Spørsmålet reguleres av kommuneloven (kml.) § 15 nr. 2 som lyder:

”Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet.”

Fritaksgrunn vil i første rekke være begrunnet i søkerens arbeidsforhold, helsetilstand, familieforhold eller at andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører, jf. bl.a. departementets rundskriv H-13/98. Vilkårene for fritak etter bestemmelsens ordlyd anses å være relativt strenge, og avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønsmessig. I tilfelle lovlig fritaksgrunn vurderes å være til stede, er det opp til det kompetente organs frie skjønn hvorvidt fritakssøknaden skal imøtekommes, så fremt vurderingen er forankret i saklige hensyn.

Fylkesmannen finner ikke rettslige holdepunkter for at bystyret har tolket kml. § 15 nr. 2 uriktig når det har gitt representantene Frivold og Skeie Hansen fritak. Fylkesmannen legger til grunn at avgjørelsene er forankret i de respektive søknader, hvor det er omstendigheter rundt den enkeltes arbeidsforhold og byrder knyttet til politiske verv som fremheves. Dette er et relevant vurderingstema, jf. redegjørelsen over. Fylkesmannen finner det ikke tvilsomt at søknadene gir uttrykk for reelle problemstillinger. Fylkesmannen kan heller ikke se at det er rettslig problematisk at et bystyremedlem søker fritak fra for eksempel to utvalg for så å stå valg til et tredje. Avgjørende er de grunner som anføres og den belastning dette medfører for vedkommendes politiske verv. Dersom en representants situasjon for eksempel kan avhjelpes ved at vedkommende trer ut av to verv for så å tre inn i et tredje og mindre byrdefullt, bør dette i alminnelighet kunne aksepteres. Argumentet blir da at dersom vilkårene for øvrig er oppfylt, kan en gå fra det mer (tre helt ut) til det mindre (delta i et mindre krevende verv).

Fylkesmannen legger etter dette til grunn at bystyrets vedtak i sakene 133/08 pkt. 1 og 134/08 pkt. 1 er innholdsmessig lovlig. Som bemerket over har Fylkesmannen ikke myndighet til å prøve sakens skjønsmessige sider.

Forholdet til kommuneloven § 16 nr. 3:

Det neste spørsmålet som reiser seg er lovligheten av suppleringsvalget til Formannskapet, hvor Cecilie J. Frivold ble erstattet med Hans Otto Lund fra samme gruppe, jf. bystyrets vedtak i sak 133/08 pkt. 2. Det følger av administrasjonens innstilling til bystyret i forbindelse med behandlingen av kravet om lovlighetskontroll, at kvinneandelen i Formannskapet etter dette er på under 40 prosent.

Det følger av kml. § 16 nr. 3 at når et medlem trer endelig ut av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, skal det velges et nytt medlem fra den samme gruppe som den uttredende tilhørte, selv om det er valgt varamedlemmer. Videre følger det av bestemmelsens siste punktum at:

"Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn."

Bestemmelsen gjelder nå også for formannskapet/fylkesutvalget, etter lovendring i desember 2006. Det skal nå velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem (disse rykker ikke automatisk opp). Suppleringsvalg skal foretas fra den gruppen som den uttredende tilhørte. Med gruppe menes den gruppe som stiller til valg ved formannskapsvalget, ikke gruppe ved kommunestyrevalget.

I materielt henseende stilles det ikke et absolutt krav til 40 prosent representasjon, jf. lovens vilkår "så langt det er mulig". Reservasjonen er nødvendig fordi valg av medlemmer til formannskapet skjer på grunnlag av lovbestemt gjennomgående representasjon. Det vil derfor kunne oppstå tilfeller hvor det ikke finnes noen representanter av det underrepresenterte kjønn som kan erstatte det uttredende medlemmet. Loven skal dog praktiseres strengt. Dersom det fremstår som mulig, skal det underrepresenterte kjønn velges.

Det følger av sakens opplysninger at det er mulig å erstatte Cecilie J. Frivold med en kvinnelig representant fra Høyres gruppe til formannskapet. Både Ellen Skeie Hansen og Randi Haukom er representert på listen over varamedlemmer til formannskapet. Anførsler i retning av at disse har en arbeidssituasjon som gjør det uforholdsmessig vanskelig å velges som fast medlem til formannskapet, kan ikke føre til et annet resultat i relasjon til kml. § 16 nr. 3. Avgjørende er at det i denne saken er mulig å oppfylle vilkåret om 40 prosent kjønnsrepresentasjon.

Fylkesmannen konstaterer at bystyret i sitt vedtak i møte den 15. oktober 2008 aksepterer at det ikke er mulig for Høyre å sette inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet. Det bystyret her har gjort er å forskuttere en avgjørelse etter kml. § 15 nr. 2, uten at det er truffet formelt vedtak om fritak etter forutgående grundige vurderinger av medlemmets konkrete situasjon i lys av en konkret søknad. Dette kan i alminnelighet ikke aksepteres. Dersom den kvinnelige representanten fra Høyre som suppleres inn i Formannskapet med hjemmel i kml. § 16 nr. 3 siste punktum ønsker å søke fritak, må dette drøftes som en egen, selvstendig sak for bystyret. Den avgjørelse som da treffes vil igjen kunne være gjenstand for lovlighetskontroll etter reglene i kml. § 59.

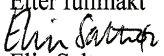
Fylkesmannen legger etter dette til grunn at bystyrets avgjørelse i sak 133/08 pkt. 2 vedrørende suppleringsvalg til Formannskapet bygger på uriktig lovforståelse mht. reglene om kjønnsrepresentasjon, jf. kml. § 16 nr. 3. Avgjørelsen er således ikke innholdsmessig lovlig, jf. kml. § 59 nr. 4, første ledd bokstav a. Den blir dermed å oppheve som ugyldig, jf. kml. § 59 nr. 4, annet ledd. Saken blir følgelig å returnere til bystyret for ny behandling på dette punkt.

Fylkesmannens konklusjon:

Fylkesmannen opprettholder bystyrets vedtak i sak 133/08 pkt. 1 og i sak 134/08 av 10. september 2008, jf. kommuneloven § 59 nr. 1.

Fylkesmannen opphever bystyrets vedtak i sak 133/08 pkt. 2 av 10. september 2008 hva gjelder suppleringsvalg til Formannskapet, jf. kommuneloven § 59 nr. 4, annet ledd.

Det anmodes om at bystyret underrettes om sakens utfall.

Etter fullmakt

Elin Saltør
avdelingsdirektør

Jan Are Amundsen
sejorrrådgiver

Sak 43/08: Valg av valgstyre for Kristiansand kommune

Vedlegg

Saksprotokoll

Dato: 29. oktober 2008
Saksnr.: 200802280-3
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Reidar Opsahl

Saksgang
Bystyret

Møtedato
19.11.2008

Valg av valgstyre for Kristiansand kommune

Sammendrag:

Det må foretas valg av valgstyre for inneværende valgperiode. Valgstyret skal velges av kommunestyret selv, og må bestå av minst tre personer.

Forslag til vedtak:

1. Til valgstyre for Kristiansand kommune velges de samme personer som er valgt til formannskapet, evt. supplert med flere medlemmer for å sikre minst 40% representasjon fra begge kjønn.

Tor Sommerseth
rådmann

Kristin Tofte Andresen
administrasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Ingen

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Valglovens § 4-1 bestemmer at det i hver kommune skal være et valgstyre som velges av kommunestyret selv. Valgstyret må ha minst tre medlemmer.

Valgstyret er å betrakte som et utvalg etter kommunelovens § 10, og de regler som kommuneloven setter for valg av utvalg, er gjeldende.

I en årrekke har valgstyret i Kristiansand kommune bestått av de samme personer som formannskapet, dvs at valgstyret har hatt 13 medlemmer + varamedlemmer.

Det sittende formannskap er valgt etter forholdstallsvalg, med resultat at det er færre enn 40% kvinner i utvalget.

Rådmannen anbefaler at de samme personer som er valgt til formannskapet også velges til valgstyret, evt. supplert med flere medlemmer for å oppnå minst 40% representasjon fra begge kjønn.

Reidar Opsahl
rådgiver